

Kommunledningsförvaltningen
Daniel Stendahl

2023-03-21

Dnr KS 2022-411

Kommunstyrelsen

Motion (MP) - Sök vänortssamarbete med en stad i Ukraina, svar

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås med hänvisning till att Linköpings kommun bör söka andra samverkansformer med Ukraina än ett vänortssamarbete.

Ärende

I juni 2022 inkom Gunnar Gustafsson (MP) med motion i Linköpings kommunfullmäktige med yrkande

- att kommunen söker ett vänortssamarbete med en stad i Ukraina.

Internationaliseringsarbete bedrivs idag utifrån flera olika förutsättningar, där det är vanligare med flexibla partnerskap kring konkreta frågor, i stället för fasta avtal under lång tid, som vänortssamarbeten. Enligt denna logik har Linköpings kommun sedan 20 år som princip att inte teckna nya vänortsavtal.

Inriktningen för kommunens engagemang och stöd till Ukraina, som är en naturlig och viktig del i det internationella arbetet och som har aviserats bland annat genom svar på interpellation i kommunfullmäktige är att kunna bidra med kunskap och erfarenheter till främst lokala parter för återuppbyggnad av landet och viktiga samhällsfunktioner. Utgångspunkten bör vara att medverka i stödsatser där det bedöms att Linköpings kommun skulle kunna göra mest nytta. Det är inte säkert att formen för detta är bilateralt arbete med en stad eller kommun. Vidare förordar kommunledningsförvaltningen att kommunen, när det blir aktuellt med återuppbyggnadsinsatser i Ukraina, främst ska söka ett samarbete via SKR, och SALAR International och koordinera detta med initiativ och aktiviteter som genomförs i andra internationella nätverk, där kommunen är medlemmar, främst EUROCITIES.

Mot bakgrund av detta föreslås motionen att avslås

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion (MP) Sök vänortssamarbete med en stad i Ukraina, 2022-06-14

Bilaga - Motionen

Bakgrund

Sen den ryska invasionen av Ukraina, 24 februari 2022, upplever Europa ett fullskaligt krig med stort lidande för den ukrainska befolkningen och flyktingströmmar till övriga Europa.

Kriget riskerar att bli utdraget. Men redan nu förs diskussioner om hur länderna i Europa kan stödja Ukraina. Det handlar både om mer akut stöd och om hur stöd till Ukrainas kommande återuppbyggnad ska ske och utformas.

Förutom stödjande insatser från organisationer och enskilda, samt länders och EU:s koordinerade politiska och materiella stöd, har även städers roll särskilt lyfts fram. Det finns en mängd initiativ som startats under senaste året och som är pågående. Företrädare från ukrainska städer har efterfrågat och uppmanat städer i övriga Europa att engagera sig i samarbeten med Ukraina.

I juni 2022 inkom motion i Linköpings kommunfullmäktige från Gunnar Gustafsson (MP) med yrkandet att kommunen "söker ett vänortssamarbete med en stad i Ukraina".

Initiativ och möjligheter till engagemang

Kommunledningsförvaltningen har undersökt möjligheter bland initiativ som startats och pågår, inom Sverige och internationellt, för stöd till ukrainska lokala myndigheter.

Svenska initiativ för engagemang

SKR har lyft fram och informerat om flera initiativ för stöd till Ukraina. Bl a behandlades svenska kommuners förutsättningar och möjligheter till engagemang för Ukraina under SKR:s internationella dag i januari 2023, där Linköpings kommun deltog, både med politisk representant och tjänsteperson.

Det primära initiativet är via SALAR International¹, som länge drivit ett omfattande utvecklingsprogram med ukrainska kommuner på uppdrag från Sida och EU. Samarbetet har sen kriget omvandlats till en stödplattform, [United for Ukraine](#). SALAR International har skapat denna i samarbete med bl a Lviv, och stöd från Sida/Svenska ambassaden i Kiev.

Det finns ytterligare kanaler för samarbeten som till exempel via ICLD (International Centre for Local Democracy). Programmet Kommunala Partnerskap erbjuder en samarbetsform mellan en svensk kommun eller region och en internationell motsvarighet. Stödet finansieras av Sida.

¹ Tidigare SKL International. Dotterbolag till SKR, som arbetar med uppdrag inom internationellt utvecklingssamarbete (bistånd) - stödjande insatser riktat till lokal nivå i utvecklingsländer. Uppdrag kommer från internationella givare, främst Sida

Ett europeiskt engagemang

De europeiska ländernas stöd till Ukraina har i hög grad koordinerats genom EU. Det här kan även utläsas på lokal nivå. Europeiska regionkommittén (ReK) aktiverade sig redan från våren 2022, och har tagit flera initiativ och deklarerationer. "European alliance of cities and regions for the reconstruction of Ukraine" [lanserades 30 juni 2022](#).

Linköpings kommun ingår i flertalet internationella nätverk, som har aktiverat sig sedan starten av kriget i Ukraina.

EUROCITIES har varit kontinuerligt aktiva, både själva nätverket, dess ordförande och medlemmarna för sig. EUROCITIES eftersträvar och vill ta en koordinerande roll, och har nära samarbete med bl a ReK och övriga EU-institutioner. Nätverket har bl a genomfört en mission till Kiev augusti 2022, där ett [Memorandum of understanding](#) skrevs under med Ukraine's Congress of Local and Regional Authorities.

Initiativ från Europaparlamentets talman Roberta Metsola: [Generators for hope](#) - genomförs i samarbete med EUROCITIES sen november 2022. Många medlemmar har bidragit.

Linköpings kommun bidrog, genom borgmästaren, i EUROCITIES videohälsning med borgmästare från hela Europa, i samband med årsdagen av invasionen i februari 2023.

Bedömning

Dagens internationaliseringsarbete bedrivs utifrån förutsättningar, där det är vanligare med flexibla partnerskap kring konkreta frågor, i stället för fasta avtal under lång tid. Enligt denna logik har Linköpings kommun sedan 20 år som princip att inte teckna nya vänortsavtal.

Huvudsyftet med ett engagemang för stöd till Ukraina föreslås heller inte vara att etablera ett vänortssamarbete, utan att kunna erbjuda stöd och bidra med kunskap och erfarenheter till främst lokala parter för återuppbyggnad av landet och viktiga samhällsfunktioner, där det bedöms att Linköpings kommun skulle kunna göra mest nytta.

Kommunledningsförvaltningen förordar främst att vi ska söka ett samarbete via SKR, och SALAR International. Att vi i Sverige har en organisation som arbetat länge på lokal nivå internationellt och särskilt i Ukraina, är en tydlig fördel. För en svensk kommun som ska ge sig in i samarbeten där vi ej har kunskap eller vana, kan detta vara särskilt värdefullt. Det kommer krävas att vi kan värdera våra möjligheter att stödja förfrågningar. Där bedöms att en väg via SKR och SALAR International kan utgöra viktigt stöd och vägledning.

Vidare menar kommunledningsförvaltningen att Linköpings kommuns engagemang ska koordineras med initiativ och aktiviteter som genomförs i internationella nätverk, där kommunen är medlem, främst EUROCITIES. Då det generella stödet till Ukraina i hög grad är koordinerat på EU-nivå, erbjuder dessa stadsnätverk, med koppling till EU:s institutioner, en naturlig brygga för städernas roll att engagera sig för stöd till Ukrainas återuppbyggnad.

Juridiska konsekvenser

SKR har gett vägledning kring lagutrymmet för svenska kommuner att verka med bistånd och stöd till andra länder. Enligt SKR begränsar Kommunallagen generellt kommunerna att verka inom bistånd till andra länder, vilket är förbehållet staten. Lagutrymmet för svenska kommuner ges emellertid i Befogenhetslagen ([kap 5 § 4-9](#)), där exempel på undantag ges. Lagen pekar på att utrymmet är särskilt stort för länder som Sverige bedriver statligt bistånd till, där det kan handla om utrustning, rådgivning, utbildning och begränsat ekonomiskt stöd. Där ingår Ukraina.

Ekonomiska konsekvenser

Avslag av motionen bedöms ej ta några nya medel i anspråk.

Kommunala mål

Motionen bedöms ej koppla till kommunala mål.

Jämställdhet

Jämställdhetsanalys har ej genomförts i ärendet.

Samråd

Ärendet har ej krävt samråd med övriga förvaltningar.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
EU strateg, Daniel Stendahl